

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre Marta Pessarrodona a LletrA, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <https://lletra.uoc.edu/ca/autora/marta-pessarrodona> >

Marta Pessarrodona

La poesia memorable de Marta Pessarrodona

Pere Ballart i Jordi Julià

Terrassa, 1941. Poeta, traductora i crítica literària

Sovint quan s'intenta fer cabal del conjunt de l'obra poètica de Marta Pessarrodona és invocat el testimoni d'un dels seus primers lectors i, sense cap dubte, també dels més perspicaços que mai haurà tingut la poeta vallesana. En el pròleg de *Setembre 30*, el llibre amb el qual el 1969 l'autora entrava oficialment en la societat literària catalana, [Gabriel Ferrater](#) judicava que els d'aquesta poesia eren continguts "assenyats", i que excel·lien en l'artifici de la "sinceritat, en un to de veu just i mesuradament modulat". A la vista, però, de tota la seva obra publicada, cal dir que la millor descripció de l'estil poètic de Marta Pessarrodona també va fer-la l'autor reusenc, però no pas directament, sinó quan intentava caracteritzar el seu propi, i cèlebre, "Poema inacabat". Dos dels seus versos deien: "seré digressiu i cursiu, | anacolútic i al·lusiu". Així doncs, si ara mirem d'aplicar la divisa als poemes de Pessarrodona, n'hi hauria prou per entendre per què sempre podem reconèixer la seva veu inconfusible a penes llegits quatre o cinc versos de qualsevol dels seus poemes.

És, per començar, una veu digressiva i cursiva: igual com passa en els articles que publica habitualment a *l'Avui*, en les seves composicions la vida, la vida fluent i imprevisible, entra i surt contínuament i s'escola pels innombrables incisos d'un discurs que sembla haver comprès molt bé que la realitat no hauria d'esforçar-se gaire si volia desbordar-lo. És també al·lusiva, perquè la mundanitat de les seves anècdotes per una banda, i, per l'altra, la convicció que "un llibre és la síntesi | d'un munt de llibres llegits", projecten els seus versos inevitablement sobre una intertextualitat feta de referències culturals i artístiques. Que també sigui, finalment, anacolútica, és allò que en darrer terme ens sembla tanmateix més definitori i personal: les situacions dels poemes pessarrodonians mai no són del tot explícites perquè el poema, com si fos el fragment d'una conversa entre dos partners que es coneixen prou, salta d'una idea a l'altra amb la seguretat que cap dels seus sobreentesos no es perdrà per l'ondulant camí.

L'autora de *Vida privada* i d'*A favor meu, nostre* ha entès sempre la poesia com una forma superlativa de civilització, l'extrem refinament d'unes relacions socials, humanes. Res no seria més estrany al seu estil que imaginar-lo entretingut especulant sobre un aspecte formal de la natura, o forçant les paraules a evadir el seu sentit primigeni. És, doncs, una concepció que fa del poema la prolongació natural d'un diàleg real interromput, com si per condensació lírica les paraules poguessin mesurar el punt just d'afecte o desafecte que aquella relació presentava, i que converteix el lector en un invariable còmplice. Que pocs poemes de l'autora no busquen cap destinatari! Si no és ella mateixa en un mirall imaginari, bé trobarem que allà sempre hi ha algú que, absent, resulta apostrofat en efígie fotogràfica o bé in memoriam, o que per contra hi ha un tu ben present que els mots busquen d'aferrar: "Escorcollaré per saber amb certesa | totes les miques de mi que són tu, | i tot el que de mi roman dins teu" ("Bonjour, tristesse").

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre Marta Pessarrodona a LletrA, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <https://lletra.uoc.edu/ca/autora/marta-pessarrodona> >

És la seva una poesia que practica amb absoluta espontaneïtat una cosa que a la poesia d'Occident fa molt temps que li costa, que troba molt problemàtica. Els poemes de Marta Pessarrodona són poemes que sempre parlen amb algú, que saben a qui s'adrecen, que es posen al davant un tu que immediatament converteixen en còmplice. Aquesta poesia va contra corrent en uns temps en què es diria que el pudor no semblava consentir cap altra expressió que la de les perplexitats intel·lectuals o bé les dels plaers circumstancials d'un cos fet pura i simple sensació. No és que no hi n'hagi, de sensacions i d'idees, en aquesta poesia, sinó que quan vénen, ho fan de la mà d'aquelles paraules que pràcticament podríem escriure en majúscula, de tan recurrents com són en aquests versos: Amor, Fidelitat, Dolor, Feblesa, Amistat, Nostàlgia, Devoció, Alegria, Desig, Emoció, Tristesia.

I encara, per si no fos prou, una darrera raresa, no menys sorprenent que les altres, sobretot si pensem en quins anys va començar a escriure poesia l'autora d'aquests llibres. Si efectivament ella defensa que un llibre és la síntesi de molts d'altres, és lògic que la quantitat de referències culturals que es dona cita en aquests poemes sigui enorme: un inventari exhaustiu dels noms d'escriptors i escriptores al·ludits resultaria enciclopèdic; un altre dels topònims, ens posaria a les mans un atlas ben obert. Amb tot, el culturalisme de la Marta no té res de decoratiu, no és aquell venecianisme que es delectava en la simple acumulació, museística diríem, d'al·lusions erudites i artístiques tan en voga quan es va publicar *Setembre 30* (1969). Aquest culturalisme no és un postís, no és sobreposat al poema; no és, com hem dit, decoratiu -i per això no ha passat de moda, com aquell (no hi ha res que passi més de moda que la simple decoració, perquè està datada, com l'estampat d'una roba o una cançó de l'estiu). Aquí en canvi la menció d'un ritual jueu, o d'un carrer berlinès, o d'una anècdota literària victoriana són necessaris en la mesura que dibuixen l'escenari d'una experiència que resulta indestruïble d'aquests estímuls, que no s'entén sinó com a resposta a la impressió que aquests llocs i aquestes històries han provocat en l'autora. Són necessaris en tant que s'han convertit en les estacions de pas en l'itinerari d'una vida que aquests gairebé quaranta anys poèticament resumeixen.

Vistes aquestes característiques, aquestes valuoses "raseses" com les hem anomenades, ens serà fàcil descriure l'estructura imaginativa dels poemes de Marta Pessarrodona. Per començar, i tal com ja hem fet notar, l'autora sempre imagina un acte de parla adreçat a un tu real, present, o imaginari, amb el qual dialoga, o invoca per fer creïble el seu poema. Li importa més l'establiment i la concreció d'un interlocutor que no pas la delimitació de la seva veu. En la seva poesia no trobarem el típic "monòleg dramàtic", sinó una veu que surt de dins, i que no pretén descriure el personatge sinó expressar els seus sentiments. Un bon exemple d'aquell to de veu just i sincer, mesuradament modulats, que tan aviat va saber ressaltar Ferrater. Per això en la seva poesia trobarem pocs soliloquis (títol d'un poema seu de *Setembre 30*), i la sorprendrem amb un diàleg present o imaginari amb algú. Seguint una important tradició poètica contemporània, l'escriptora aprofita el títol del poema per a alguna cosa més que no sigui perquè el caixista (o maquetador, que n'hauríem de dir ara), no es distregui o malmeti els textos. En aquest epígraf inicial, ben sovint, hi trobem delimitada (1) la identitat de l'interlocutor, (2) una al·lusió històrico-cultural que funciona metafòricament en relació al contingut del poema, (3) una estructura sintagmàtica (pertanyent a una cita) que ha seduït la imaginació de la poeta i que ha fet néixer el poema; o (4) l'avís d'un estil concret o un joc literari (verbal, per tant) que desenvoluparà el poema.

El poema comença amb uns primers versos assertius, com la constatació d'un fet, d'un estat d'ànim, o com l'assumpció d'una petita o gran veritat que en aquell moment és important remarcar perquè el jo la fa pròpia. La resta del poema sol ser una digressió o una variació sobre el títol o aquests primers versos, ja sigui de forma més o menys abstracta, més o menys metafòrica o aplicada a una anècdota o circumstància concreta. De vegades el poema es construeix com una divagació mental o verbal,

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre Marta Pessarrodona a LletrA, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <https://lletra.uoc.edu/ca/autora/marta-pessarrodona> >

però sempre atenta al tema i a les conseqüències generals i personals que se'n desprenen. Hi ha, però, una variant d'aquesta estructura típica de la poesia de Pessarrodona, que no invalida el plantejament imaginatiu, sinó que en modifica l'execució. Partint d'un títol intertextual i al·lusiu, i d'una frase enginyosa o un sintagma productiu, s'estructura el poema en estrofes, cadascuna de les quals és encapçalada pel mateix paral·lelisme sintàctic. I a cada nova estança es reprèn i es modifica, es modula, el contingut de l'ànima del jo poètic. Aquesta és una forma de composició molt pròpia de la cançó, i al volum *A favor meu*, nostre es confirma com una de les grans maneres compositives de Marta Pessarrodona.

La de Marta Pessarrodona no és una poesia simplement confessional, simplement d'experiència, simplement personal. Una altra virtut treu el cap entremig dels seus versos, i és la capacitat per vincular sempre el destí del personatge poètic al moment de la sort col·lectiva, sovint incert i per desgràcia advers. Aquesta autora catalana és, en conclusió i probablement, la millor poeta catalana actual (i això és tant com dir com una de les més destacades que existeixen en termes absoluts, si prescindim del poder polític-econòmic de les llengües, les cultures i els països), per la solidesa poètica de la seva veu, per la singularitat de la seva poesia, i per la versatilitat del seu verb dins d'un timbre líric inconfusible.

Copyright text © Pere Ballart i Jordi Julià 2008

Biobibliografia

Biografia

 WEB: A la Hiperenciclopèdia

<http://www.enciclopedia.cat/enciclop%C3%A8dies/gran-enciclop%C3%A8dia-catalana/EC-GEC-0050554.xml?s.q=marta+pessarrodona#.VCprMefO9nM>

 WEB: A la Viquipèdia

Breu biografia, obra i enllaços sobre l'autora al web de l'enciclopèdia lliure.
http://ca.wikipedia.org/wiki/Marta_Pessarrodona

Bibliografia

 WEB: Què hi ha a la Biblioteca de Catalunya

http://cataleg.bnc.cat/search*cat/?searchtype=a&searcharg=Pessarrodona+Marta&sortdropdown=-&searchscope=13&searchscope2=13&SORT=D

 WEB: Què hi ha a les biblioteques universitàries catalanes (CCUC)

http://ccuc.cbuc.cat/search*cat/a?SEARCH=Pessarrodona+Marta&sortdropdown=-&searchscope=23

 WEB: Què hi ha a les biblioteques públiques

<http://argus.biblioteques.gencat.cat/iii/encore/search/C|SPessarrodona+Marta|Orighresult|U1?lang=cat&suite=pearl>

 WEB: Articles de l'autora (Traces)

<http://traces.uab.cat/search?f=author&p=Pessarrodona%20Marta&sc=1&ln=ca>

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre Marta Pessarrodona a LletrA, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <https://lletra.uoc.edu/ca/autora/marta-pessarrodona> >

 WEB: Articles sobre l'autora (Traces)

http://traces.uab.cat/search?ln=ca&p=Pessarrodona%2C+Marta&f=keyword&action_search=Cerca&c=Traces+%3A+base+de+dades+de+llengua+i+literatura+catalanes&sf=&so=d&rm=&rg=10&sc=1&of=hb

 WEB: Pessarrodona a WorldCat

Informació bibliogràfica a la xarxa de biblioteques gestionada per l'OCLC (Online Computer Library Center, Inc.)

http://www.worldcat.org/search?q=%22marta+pessarrodona%22&qt=results_page

Tast de textos

Text

 WEB: Pessarrodona a Magisteri Teatre-Mag Poesia

Inclou força fragments de la seva obra.

<http://www.mallorcaweb.com/magpoesia/pessarrodona/pessarrodona.html>

 WEB: Al Daltabaix Poètic!

Dos poemes inèdits de l'autora en aquest web de poesia que acull poetes de tendències ben diferents.

<http://www.sant-cugat.net/daltabaix/mpessar.htm>

 PDF: 'Poesia: una visió personal'

Poema de l'autora traduït a una vintena d'idiomes en commemoració del Dia Internacional de la Poesia 2011.

http://www.vilaweb.cat/media/attach/vwedts/docs/Dia_Mundial_Poesia_2011.pdf

 WEB: Quan tot de sobte

Lectura de Marta Pessarrodona, editada per l'Institut Ramon Llull i publicada a l'espai virtual Lyrikline.

<http://www.lyrikline.org/en/poems/quantotdesobte-8209#.VCqItefO9nM>

 WEB: Per Maria Antònia, Caterina i tantes -no moltes- d'altres

Lectura de Marta Pessarrodona, editada per l'Institut Ramon Llull i publicada a l'espai virtual Lyrikline.

<http://www.lyrikline.org/en/poems/maria-antonia-caterina-i-clementina-i-tantes-no-moltes-8207#.VCqG9efO9nM>

 WEB: In memoriam

Lectura de Marta Pessarrodona, editada per l'Institut Ramon Llull i publicada a l'espai virtual Lyrikline.

<http://www.lyrikline.org/en/poems/memoriain-8206#.VCqGW-fO9nM>

 WEB: El dia que Dorothy Parker amanyagava el seu yorkshire o el discret triomf de l'esdrúixola

Lectura de Marta Pessarrodona, editada per l'Institut Ramon Llull i publicada a l'espai virtual Lyrikline.

<http://www.lyrikline.org/en/poems/el-dia-que-dorothy-parker-amanyagava-el-seu-yorkshire-o-8205#>

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre Marta Pessarrodona a LletrA, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <https://lletra.uoc.edu/ca/autora/marta-pessarrodona> >

VCqFiefO9nM

 WEB: Colom a una finestra de Barcelona

Lectura de Marta Pessarrodona, editada per l'Institut Ramon Llull i publicada a l'espai virtual Lyrikline.

<http://www.lyrikline.org/en/poems/colom-una-finestra-de-barcelona-8204#.VCqE4efO9nM>

 WEB: Bella dama coneguda

Lectura de Marta Pessarrodona, editada per l'Institut Ramon Llull i publicada a l'espai virtual Lyrikline.

<http://www.lyrikline.org/en/poems/bella-dama-coneguda-8202#.VCqEG-fO9nM>

 WEB: Anna Gorenko

Lectura de Marta Pessarrodona, editada per l'Institut Ramon Llull i publicada a l'espai virtual Lyrikline.

<http://www.lyrikline.org/en/poems/anna-gorenko-8201#.VCqDQ-fO9nM>

 WEB: A Cartago amb música de Purcell

Lectura de Marta Pessarrodona, editada per l'Institut Ramon Llull i publicada a l'espai virtual Lyrikline.

<http://www.lyrikline.org/en/poems/cartago-amb-musica-de-purcell-8200>

 WEB: 'Confessió'

Un poema de Marta Pessarrodona al blog El que em passa pel cap.

<http://elquempassapelcap.blogspot.de/2012/03/poetes-entre-nosaltres-marta.html>

 WEB: 'Per a Maria Antònia, Caterina i Clementina i tantes -no moltes- d'altres'

Un poema de l'autora al web *Viu la poesia*.

http://www.viulapoesia.com/pagina_2.php?itinerari=13&tipus=1&subtipus=2&idpoema=926

 PDF: 'A Carles Riba'

Un poema de l'antologia *Poemes, 1969-2007*, al web de l'editorial Meteora.

<http://www.editorialmeteora.com/upload/libros/AntologiaFrag.pdf>

 PDF: Un fragment de *L'exili violeta*

Al web de l'editorial Meteora.

<http://www.editorialmeteora.com/upload/libros/FragmentVioletaCAT.pdf>

 PDF: Alguns poemes d'*Animals i plantes*

Al web de l'editorial Meteora.

<http://www.editorialmeteora.com/upload/libros/PlantesFrag.pdf>

 WEB: 'A favor meu, nostre'

Aquest poema de l'autora al bloc de Biel Barnils Tinta Xinesa.

<http://tintaxinesa.blogspot.com/2008/03/marta-pessarrodona-favor-meu-nostre.html>

 WEB: Donasses: Carme Karr

Fragment de *Donasses* al web de l'AELC.

http://www.escriptors.cat/autors/karrc/pagina.php?id_text=2034

 WEB: 'La mala educació'

Article de l'autora sobre l'educació dels fills publicat a l'*Avui* (06/12/07).

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre Marta Pessarrodona a LletrA, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <https://lletra.uoc.edu/ca/autora/marta-pessarrodona> >

<http://paper.avui.cat/article/dialeg/108019/la/mala/educacio.html>

 PDF: "Lluís Nicolau d'Olwer: una incògnita catalana"

L'autora s'acosta a la vida i obra de Lluís Nicolau d'Olwer en aquest article publicat a la revista *VIA*, núm. 4 (abril 2007).

<http://www.jordipujol.cat/files/articles/MPessarrodona.pdf>

 WEB: Pessarrodona a Google books

<http://www.google.cat/search?q=inauthor%3A%22marta+pessarrodona%22&btnG=Cerca+llibres&tbm=bks&tbo=1&hl=ca>

Comentaris sobre l'autora

Crítica

 WEB: L'autora al Corpus Literari Ciutat de Barcelona

Biografia, informació bibliogràfica, enllaços i transcripció d'articles sobre Pessarrodona.

http://www.ducros.cat/corpus/index.php?command=show_news&news_id=2230

 WEB: Una antologia de l'autora

Bartomeu Fiol ressenya *Poemes 1969-2007* al *Diari de Balears* (05/02/2008).

<http://www.normalitzacio.cat/testimonis/index.php?n=5316&sec=testimonis>

 WEB: Pessarrodona, a la Xarxa Europea de Dones Periodistes

Inclou una aproximació a la seva obra i el poema 'Bella dama coneguda'.

http://www.mujaesperiodistas.net/joomla/index.php?option=com_content&view=article&id=52:entrevistapoeta&catid=49:literatura&Itemid=71

 WEB: Sobre *Antimals i plantes*

Algunes crítiques sobre l'obra recollides al web de l'editorial Meteora.

<http://www.editorialmeteora.com/criticas/animals-i-plantas/64>

 WEB: Sobre *L'exili violeta*

Algunes crítiques sobre l'obra recollides al web de l'editorial Meteora.

<http://www.editorialmeteora.com/criticas/l-exili-violeta/123>

 PDF: *Mobiliari d'una cambra pròpia*

Ressenya de Jordi Llavina sobre el recull (*Quasi*) *tots els contes*. A *l'Avui* (05/01/2012).

http://www.traces.uab.es/tracesbd/avui/2012/avui_a2012m1d5p10scultura

 PDF: Pessarrodona a *Caràcters*

La revista va dedicar les pàgines centrals del núm. 25 a l'autora. Inclou articles sobre les seves diverses facetes: poeta, traductora, contista, periodista...

<http://puv.uv.es/revistes/images/stories/Caracters/Numeros/caracters25.pdf>

 PDF: *Ésser fidel no mustia*

Article de Sam Abrams sobre les diferents facetes de l'autora. A *l'Avui* (20/02/2003).

<http://www.traces.uab.es/tracesbd/avui/av00495.pdf>

Diversos

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre Marta Pessarrodona a LletRA, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <https://lletra.uoc.edu/ca/autora/marta-pessarrodona> >

PDF: "Entrar en una llengua és entrar en un esperit"

Marta Pessarrodona parla amb Ada Castells de la seva trajectòria com a poeta i dels seus interessos culturals i literaris, amb motiu de l'aparició de la seva nova antologia de poesia. Inclou quatre poemes inclosos al recull. A l'*Avui* (21/06/2008).

http://www.traces.uab.es/tracesbd/avui/av080621_05.pdf

WEB: "No escriuré mai cap dietari, perquè en la meua poesia ja ho explico tot de mi"

Vilaweb entrevista la poeta, protagonista del Dia Internacional de la Poesia 2011. Inclou també una selecció de poesies de l'autora.

<http://www.vilaweb.cat/noticia/3863035/20110321/marta-pessarrodona-escriure-mai-cap-dietari-mev-a-poesia-ho-explico-mi.html>

WEB: "Les llàgrimes encara fan mal rera els ulls"

Entrevista d'Israel Clarà al web de l'Editorial Omicron.

http://www.editorialomicron.com/entrevistes_marta.html

WEB: Sobre Mercè Rodoreda

Joan Pinyol comenta al seu bloc una conferència de Marta Pessarrodona sobre l'obra de Mercè Rodoreda.

<http://blocs.mesvilaweb.cat/node/view/id/81621>

WEB: Nit de poetes

Comentari d'Oriol Izquierdo sobre el recital de la Fundació Palau en què Pessarrodona va ser una de les autores convidades.

<http://blocs.mesvilaweb.cat/node/view/id/101212>

Propostes didàctiques

Recursos

WEB: Activitats per treballar "Per a Maria Antònia, Caterina i Clementina i tantes -no moltes- d'altres"

Un poema amb propostes al web *Viu la poesia*.

http://www.viulapoesia.com/pagina_6.php?tipus=1&subtipus=2&itinerari=13&idpoema=926
